

Til Slots- og Kulturstyrelsen

Aarhus den 23. april 2021

Fejøgade 1, 2.sal
4800 Nykøbing F.

Høringssvar – Aarhus Kommune

Aarhus Kommune, Kultur og Borgerservice, Sport og Fritid, har fra Slots- og Kulturstyrelsen den 2. juli 2020 modtaget Det Særlige Bygningssyns indstilling til fredning af Aarhus Cyklebane.

Høring om fredning

Det Særlige Bygningssyn har på sit møde den 11. juni 2020 indstillet, at Aarhus Cyklebane, Jyllands Allé 79, 8600 Aarhus, matr.nr. 227a, Marselisborg, Århus Jorder, Aarhus Kommune, bestående af indgangsskur (1967), cykelbane (1940 Clemens Schürmann) med nedgravede tilskuersæder og omløbende sti, græsplæne, der omgives af cykelbanen, med tunnel og tilhørende trappeopgang, flisegange samt Ryttergården, Løbsledertårnet med signalstander samt tilskuertribune (1954 af Svenn Eske Kristensen, ombygget 1980 efter brand af Stadsarkitektens Kontor i Aarhus), bliver fredet.

I forlængelse af indstillingen inviterede Aarhus Kommune Slots- og Kulturstyrelsen til at samarbejde om en forundersøgelse og kulturmiljøanalyse af Aarhus Cyklebane. Slots- og Kulturstyrelsen har i den forbindelse forlænget høringsfristen efter anmodning fra Aarhus Kommune. Rapporten med bevaringsværdier og potentialer for Aarhus Cyklebane blev fremsendt til Aarhus Kommune den 30. marts 2021. Samtidig blev høringsfristen udskudt.

Der er høringsfrist den 23. april 2021.

Aarhus Kommunes tekniske bemærkninger til fredningsforslaget

Cykelbanen blev anlagt i 1922 som en del af Aarhus Idrætspark ved det nuværende stadion. Anlægget i dag er fra en totalrenovering foretaget i 1940 og senere. Ifølge byggesagen er der genopført bygninger sidst i 1970'erne og først i 1980'erne, efter brand.

Aarhus Kommune, Teknik og Miljø har ved første henvendelse fra Slots- og Kulturstyrelsen pr. 15. marts 2019 (Jour.nr.: 19/02468) - **Henvendelse om fredning af kommunens ejendom**, foretaget en første screening mht. eksisterende plangrundlag og bevaringsinteresser.

Aarhus Cykelbanes bygninger er ikke udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen og anlægget er ikke udpeget som væsentligt kulturmiljø.

Der foreligger ingen byplanvedtægt eller lokalplan for matriklen. Lokalplan 582, *Område til offentligt formål ved Stadion Allé. Aarhus Idrætspark*, omfatter dog en lille part af den østlige del af matrikel nr. 227a. Der er fredskov umiddelbart nord / øst for matriklen.

Aarhus Kommunes generelle bemærkninger til fredningsforslaget

Aarhus Kommune er imod en fredning af Aarhus Cyklebane.

Aarhus Kommune frygter, at en fredning umuliggør en fremtidig anvendelse af anlægget som cykelbane. Takket være en gruppe entusiastiske frivillige fungerer Aarhus Cyklebane i dag som cykelbane på trods af, at banen er nedslidt, ikke nutidigt dimensioneret og generelt utidssvarende. Aarhus Kommune ønsker at bevare banecyklingskulturen i byen. Det er vigtigt for Aarhus Kommune, at Aarhus Cyklebane kan bruges, udvikles og har en funktion som banecyklings-facilitet fremadrettet. Derfor er Aarhus Cyklebane også indtænkt som en vigtig del af Aarhus Kommunes ambitiøse byudviklingsprojekt Projekt Kongelunden. Planerne herfor er beskrevet nærmere nedenfor.

Aarhus Kommune frygter, at en fredning af Aarhus Cyklebane vil føre til manglende brug af banen, og at 100 års banecykling i Aarhus dermed er slut. Med en fredning låses udviklingsmulighederne af banen og dermed også mulighederne for at gøre anlægget mere tidssvarende.

Aarhus Cyklebanes brugeres bemærkninger til fredningsforslaget

Aarhus Kommune erfarer efter dialog med banens brugere, at en fredning af Aarhus Cyklebane vil medføre, at de aktive udøvere endegyldigt mister udsigten til fremadrettet at kunne udføre elitesport på anlægget, både til træning og konkurrence og hele året rundt. Banens forældede dimensioner har allerede gennem længere tid gjort det vanskeligt at holde en balanceret økonomi i driften, vedligeholdelsen og aktiviteterne.

Som bestyrelsesformanden for Aarhus Cyklebane, Johannes Ollerup Sall, udtaler på klubbens hjemmeside 6. juli 2020 i forbindelse med Slots- og Kulturstyrelsens indstilling om fredning: "Jeg ønsker ikke at Aarhus Cyklebane skal ende som et mausoleum over den banecykling som var en gang. Jeg ønsker at Aarhus Cyklebane fortsat skal være en hjørnesten i udviklingen af dansk banecykling."

Aarhus Cyklebane og Projekt Kongelunden

Kongelundens projekt og vision omfatter aktivering og løft af det samlede område omkring Aarhus Stadion, med fokus på forbedring af områdets faciliteter, indre sammenhænge og synergi. Kongelundens projekt fokuserer desuden på forbedring af de nuværende idrætsfaciliteter, samt nye forbindelser og destinationer.

Udviklingen af Kongelundens område ved Aarhus Stadion omfatter de nuværende idrætsanlæg og tilstødende nærområder, herunder Aarhus Cyklebane. Aarhus Cyklebanes anlæg er en vigtig del af Kongelunden og repræsenterer en aktiv sport og en vigtig kulturfortælling. Det er i dag et sportsanlæg med stort sportsligt potentiale, men med lav reel udnyttelsesgrad, da betonbanen kun kan benyttes i tørt vejr og derfor ikke er i brug i vinterhalvåret og store dele af løbssæsonen.

Ønsket er Aarhus Cykelbane i Kongelunden som en ligeværdig del af det fremtidige, aktive sportslandskab, og et anlæg som kan nyde en lige så optimal benyttelse til fremtidige idrætsaktiviteter, som de øvrige anlæg. En fredning kan frygtes at ville låse anlæggets muligheder for at indgå i et aktivt idrætsmiljø og bidrage til visionen om en moderne, bynær idræts-campus i Aarhus.

Kommentarer til rapport om bevaringsværdier & potentialer

Aarhus Kommune anerkender Slots- og Kulturstyrelsens velvillighed til at udsætte høringsfristen og gå i ind i et samarbejde om en forundersøgelse og kulturmiljøanalyse af Aarhus Cyklebane. Aarhus Kommune har dog følgende bemærkninger til rapporten.

I rapporten nævnes mantraet for en bygningsfredning – "Ingen beskyttelse uden benyttelse" -, hvilket dermed er gældende for Aarhus Cyklebane. Samtidig nævnes det, at bane og tilskuerbygning er en så funktionel afstemt arkitektonisk helhed, at en fredning kun giver mening, hvis cykelsporten i et eller andet omfang stadig kan se brugbare kvaliteter i anlægget. Som nævnt ovenfor, frygter Aarhus Kommune, at en fredning umuliggør en fremtidig anvendelse som cykelbane for såvel bredde som elite, og det vurderes derfor, at cykelsporten ikke kan se brugbare kvaliteter i anlægget fremadrettet ved en fredning.

Projektgruppen bag rapporten sammenfatter, at det samlede anlæg, både bygninger og landskab på Aarhus Cyklebane, er fredningseget. Samtidig er man kommet frem til, at tribunebygningens nuværende fremtræden efter branden i 1980 har kompromitteret de oprindelige bygningsarkitektoniske kvaliteter, og der anbefales derfor at restaurere og bygge en tredje sal på tribunebygningen. Man er ligeledes efter adskillige besigtigelser, studier og analyser af det historiske materiale kommet frem til, at det ikke virker rimeligt at frede bygningsanlægget, medmindre bygningerne på Aarhus Cyklebane føres tilbage til den oprindelige arkitektoniske styrke. Man kan derfor sætte spørgsmålstegn ved, om det er Aarhus Cyklebane som den fremstår i dag, man ønsker at frede, eller om anlægget først er fredningseget efter den anbefalede transformation og udvikling.

Rapporten har mange anbefalinger til, hvad man bør renovere og transformere for at rette på og fremme anlæggets kvaliteter – herunder en større renovering og transformation af tribunebygningen. Aarhus Kommune har hverken økonomi til eller et ønske om at lave noget på anlægget, som ikke har til formål at fremme og understøtte cykelsporten og banecykling generelt. Aarhus Kommune kan derfor ikke støtte op om disse anbefalinger.

Aarhus Cyklebane kan, ifølge rapporten, fremadrettet bruges som friluftsanlæg, herunder til forskellige former for kultur-, fritids- og sportsaktiviteter. Man må gå ud fra, at benævnelsen friluftsanlæg er brugt for at kunne leve op til førnævnte mantra – ”Ingen beskyttelse uden benyttelse”. Faktum er dog, at cykelsporten vil blive ramt og man frygter, at anlægget ender som mausoleum for den cykelsport, der var engang. Aarhus Kommune har svært ved at se, hvordan en transformation af tribunebygning mv. og den forslåede fremtidige anvendelse af banen skal understøtte banens foreningsliv og brugen af banen. Det er yderst tvivlsomt, at anlæggets brugere vil kunne se nye brugbare kvaliteter i anlægget som cykelsportsanlæg ved den forslåede transformering, hvilket ifølge rapporten skal være tilfældet for, at en fredning skal give mening (som nævnt ovenfor).

For at imødekomme brugerne af anlægget og cykelsporten anbefaler rapporten flere løsninger, blandt andet at der etableres en indendørs cykelbane på den store parkeringsplads nord for Aarhus Cyklebane. Man anerkender, at pladsen er en nødvendig parkeringsreserve tæt på stadion og Ceres Arena og foreslår derfor en let løftet velodrom hen over parkeringspladsen. Aarhus Kommune vurderer, at dette er en urealistisk løsning, da etableringen af et sådant nyt anlæg ved siden af det nuværende anlæg vil være meget dyr og omfangsrig. I Kongelundens projektøkonomi er der ikke mulighed for at prioritere et anlæg der løber op i et stort trecifret millionbeløb. Aarhus Kommune har ligeledes svært ved at se, hvordan cykelsporten skal kunne se brugbare kvaliteter i det nuværende anlæg, hvis man samtidigt etablerer et nyt anlæg ved siden af det.

Man vælger i realiteten at lukke for cykelsportens anvendelsesmuligheder af Aarhus Cyklebane og løser denne udfordring ved helt uforpligtende at anbefale, at der opføres en ny cykelbane. På den måde kan alle sager jo løses. Aarhus Kommune mener, at rådgivernes opgave består i at pege på en fremtidig benyttelse af selve Aarhus Cyklebanes anlæg, under hensyn til de eventuelle fredningsværdier, og i samspil med konteksten, ikke at løse kabalen for Projekt Kongelunden.

De mange forslag til muligheder for anvendelse af det indre græsareal på Aarhus Cyklebane, er et vigtigt og konstruktivt input til Aarhus Cyklebanes videre anvendelse og sammenhæng i Kongelunden, som bør fastholdes som areal, der som i dag netop kan benyttes fleksibelt i nærområdet. På samme måde er det et vigtigt element for Kongelundens sammenhæng, at der gives mulighed for at etablere ankomst til Aarhus Cyklebane fra øst, så forbindelsen til områdets øvrige faciliteter styrkes.

Konklusion

Ejere og brugere af Aarhus Cyklebane og Aarhus Kommune ønsker således ikke en fredning af Aarhus Cyklebane og er derfor ikke enige med Slots- og Kulturstyrelsen i, at det er den rigtige løsning for anlægget.

Med venlig hilsen

Jacob Bundsgaard, Borgmester

Bünyamin Simsek, Rådmand, Teknik og Miljø

Rabih Azad-Ahmad, Rådmand, Kultur og Borgerservice